

РЕХАБИЛИТАЦИОНО ОБЕШТЕЋЕЊЕ

Питање рехабилитационог обештећења уређено је одредбама Закона о рехабилитацији; услов за остваривање судске заштите права на рехабилитационо обештећење је претходно исцрпљивање вансудског поступка ради накнаде штете, пред Комисијом за рехабилитационо обештећење

Из образложења: Тужила је тужбом против Републике Србије, између осталог, затражила накнаду штете због душевног бола због повреде угледа и части као и претрпљеног страха које је трпела као ћерка покојног М.С. који је током Другог светског рата стрељан са групом Мађара, од стране партизана. Тужила је због наведеног догађаја трпела страх јаког интензитета, а трпела је и душевне болове због губитка оца. Тужилино одрастање било је жигосано етикетом да су она и брат деца непријатеља. Била је изопштена из друштвених догађаја и због тога је трпела душевне болове који су довели до појаве депресије и трајне промене личности, која се манифестује кроз неповерљив став према свету, социјално повлачење, осећај празнине и беспомоћности. Окружни суд у Сомбору је дана 04.12.2007. год донео решење којим је утврђено да је пок. М.С. био жртва прогона и насиља из политичких или идеолошких разлога. Следом утврђених чињеница, првостепени суд је позивом на одредбе члана 200 ЗОО, делимично усвојио тужбени захтев тужиле налазећи да је иста због губитка оца и повреде части и угледа трпела душевни бол, те страх у утврђеном интензитету и трајању. Разматрајући жалбу тужене, другостепени суд је нашао да у конкретном случају нема места примени одредаба ЗОО, јер је питање рехабилитационог обештећења уређено посебним одредбама Закона о рехабилитацији („Службени гл. РС“ 92/11) који је у време пресуђења дана 10.01.2012. год. био на снази. Одредбом члана 21 Закона прописано је да право на рехабилитационо обештећење имају и брачни друг, деца, родитељи, одн. браћа, сестре и ванбрачни партнер рехабилитованог лица, а у складу са одредбом члана 26 став 4 Закона која прописује право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због смрти рехабилитованог лица, под условом да је између сродника и умрлог постојала трајнија заједница живота. Законом је посебно прописан поступак за остваривање права на рехабилитационо обештећење, о ком одлучује Комисија за рехабилитационо обештећење. Ако одштетни захтев не буде усвојен или по њему Комисија за рехабилитационо обештећење не донесе одлуку у року од 90 дана од дана подношења захтева, подносилац захтева може код надлежног суда поднети тужбу за накнаду штету. Актом министра надлежног за послове правосуђа, ког је дужан да донесе у року од 60 дана од ступања закона на снагу, одређује се састав Комисије и ближе уређује њен рад. Дакле, услов за остваривање судске заштите права на рехабилитационо обештећење је претходно исцрпљивање вансудског поступка ради накнаде штете, пред надлежном Комисијом. Како тужила у конкретном случају није пружила доказ да се обратила Комисији и да у том поступку није исходвала правну заштиту, тужбу је ваљало одбацити, на основу члана 279 став 1 тачка 2 ЗПП.

(пресуда Основног суда у Сомбору П 2231/10 од 10.01.2012. год и решење Апелационог суда у Новом Саду Гж 1514/13 од 10.07.2013. год)